

Dopisi.

Istra.

Čitajući dopise u brojevima 16. i 18. „Naše Sloge“ i br. 12. „Učiteljskog Tovariša“ odnoseće se na nekoliko dopisa iz Istre u „U. T.“ dolazi nam na pamet ona priča, gdje su se miševi bili sabrali u vijeće da zboruju kako bi mački objesili zvončić o vrat. Svatko branio i živo zagovarao predlog, dapače jednodušno ga i prihvatili; ali kada bilo da zaključak izvedu, svi se miševi izgovorili: neki da ga glava boli, neki da mu je ruka ranjena, treći da je malahan itd., dok zaključak nije ni do danas izveden. Tako i vi, gospodo, oko „N. S.“ i oko „Učitelj. društva kot. Volosko“ čemu tolike galame a bez koristi? Zar ste vi neprizivi areopag, pa ste umišljene visine krojite osude i kažete: anathema sit! Lako je reći: „U. T.“ ne smije više što takva pisati iz Istre. Polako, gospodo: tu ste vi a tu je i „U. T.“ — Nije li vam počudno što „U. T.“ piše ili držite li, da ono ne odgovara istini; — široko vam polje polemike. Dokažite da one činjenice nijesu istinite, pa uspijete li; eto nas da vam se do crne zemlje poklonimo. Ali dok toga ne učinite, dok zazirete od načela non quis sed quid, „U. T.“ ako hoće da bude dosljedan i vjeran svomu programu, dužan je i nadalje primati i tiskati dopise u kojima se nabrajaju činjenice, koje i ako nijesu počudne kojemu matadoru i klerikalcu, opet su činjenice crpljene iz istine i realnosti. Za dokaz koliko smo mi nepristrani, mi prvi molimo uredništvo „U. T.“ da otvori stupce svoga lista vašoj objektivnoj kritici.*) Tužite se, što vam „U. T.“ nije do sada tiskao poslane mu dopise; bit će zato što su oni bili izvan mjesta i što su vas oni isti dopisi stavljali u protuslovje. Jer ako su oni bili onakovi, kakov je onaj gosp. V. R. u br. 16. „Naše Sloge“ onda po gotovo, da ih nije mogao tiskati.

Medjutim budi nam dopušteno par riječi komentara na vašu izjavu u br. 18. „N. S.“ Vi si toliko glavu razbijate za svećenike a oni za vas ne mare, nego kada vas rabe u politici. Eto od tridesetak svećenika pozvanih na kotarsku konferencu nijedan nije se odazvao pozivu! Tableau! Jasno je: da bi bili imali odlučujući glas, bili bi došli, ali onako sa savjetujućim glasom, to je „poniženje“ pred učiteljem. Nadalje u vašoj izjavi kažete, da je prosvjed proti „U. T.“ bio „jednodušno“ prihvaćen. Pitanje je, da li je ta jednodušnost sačinjavala većinu „Učitelj. društva k. V.“ jer eto u samom vašem izveštaju u br. 12. „U. T.“ priznajete da mnogi nijesu skupštini prisustvovali, mi pače držimo, da ih većina nije prisustvovala. Ako bi ta odsutnost stajala u odnošaju s tim, što se je čukalo, da u toj skupštini nekolicina vas pripravlja tobože „monstre-protekst“ proti „U. T.“, što bi vi na to?

Dalje čitamo u vašem izveštaju, da je na tu vašu skupštinu došao i državni poslanec prof. Spinčić, koji je rekao, da ga je među vas dovela „ne samo dužnost, no štovanje i ljubav do učiteljskog stališa“. Aferim! A zašto ga te kreposti nijesu dan prije dovele i na službenu konferencu, gdje je znao, da će naći tri puta veći broj učitelja i učiteljica? Ili prof. Spinčić ljubi samo nekoje učitelje i učiteljice? Prof. Spinčić obećao je toliko toga učiteljima; vidit ćemo ga na djelu. Ali on odmah dodaje, da će to učiniti „ako mu čast naroda bude dopustila da

prisustvuje zasjedanju pokrajinskoga sabora“. Čast naroda simo, čast naroda tamo, lijepi ekspedient, a nevolja i čast učitelja ni simo ni tamo! Zar se u korist učitelja ne bi moglo barma za čas štogod i potrpiti? Eto dok se većina i manjina gone i proganjaju, učitelji najviše trpe, jer mjesto da je sabor bio sazvan još mjeseca febrara, neće biti i sve ljeto i tako radi njihovih zadjevica, pripravna zakonska osnova o poboljšanju učiteljskih plaća, leži u prahu. Kako se je u bečkom parlamentu došlo do časovitog primirja (tregua Dei) između stranaka e da se glasuju zakoni „državne potrebe“; zar se nije takovo primirje moglo utanačiti i u istarskom saboru, tim više što gospoda znadu po sve dobro, da bi zasjedanje u februaru bilo po sve kratko? Ako učiteljima nije već do sada povećana plaća, tko je tomu kriv?

Dragi „U. T.“ budi dakle na oprezu, da se klerikalci ne budu smijali na Tvoj račun, gledaj da Te oni ne ulove u zamku! Lukave su ono lije a jedna problematična krnj-izjava ne smije te prestrašiti. Napokon spomenuta gospoda drže da je samo jedan dopisnik iz Istre u „U. T.“, ali uredništvo najbolje znade, da nije samo jedan i o tom trebalo bi da se izjavi.*) Gospodine uredniče, valetel!

Društveni vestnik.

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo ima svoje glavno zborovanje dne 25. vel. travna ob dveh popoldne v sobi 4. razreda na Vranskem po sledečem vzporedju: 1.) Nagovor. 2.) Zapisnik. 3.) Društveni dopisi. 4.) Volitev novega odbora. 5.) Vplačevanje letnine. 6.) Nasveti in predlogi.

K mnogobrojni vdeležbi vabi najprijazneje

odbor.

Maribor. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico se pridruži učiteljskima društvoma za ptujsko okolico in slovenjebistriški okraj k skupnemu majniškemu izletu v Gornjo Polskavo dne 17. t. m. Tovariši in tovarišice, ki se mislijo omenjenega izleta vdeležiti, naj to vsaj do 15. t. m. naznanijo gospodu nadučitelju J. Sabatiju v Gornji Polskavi, pošta istotam.

Mnogobrojno vdeležbo pričakuje

odbor.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo bo imelo v četrtek 17. dne velikega travna 1900 na Zgornji Polskavi svoje majniško zborovanje. Gostovali bodeta obe bratski društvi, ptujsko in mariborsko.

Dnevni red:

I. P. n. vdeležniki se zbirajo zjutraj do 9. ure na Pragerskem, od koder skupno korakajo v Zgornjo Polskavo.

Pred zborovanjem pesem „Avstrija moja“ (Fr. Schneider).

II. Zborovanje v zgornjepolskavski šoli po vzporedju: a) Pozdrav. b) Podavanje c. kr. okrajnega šolskega nadzornika g. dr. J. Bezjaka o Franceta Prešerna sonetnem vencu. c) Zapisnik. d) Društvena poročila. e) Nekaj zgodovine o Zgornji Polskavi in najvažnejše iz šolske kronike (podavatelj g. J. Urek). f) Volitev delegatov za občni zbor „Zaveze“ v Mariboru. g) Slučajnosti.

III. Skupni obed ob 1. uri popoldan.

IV. Prosta zabava.

Kdor se želi skupnega obeda vdeležiti, naj to do 15. t. m. naznani g. Jos. Sabatiju, nadučitelju v Zgornji Polskavi.

*) Bomo drage volje ugodili.

Uredn.

*) Iz Istre imamo šest vrlih sotrudnikov.

Uredn.

Na ta skupni sestanek treh bratskih učiteljskih društev vabi prav uljudno vse p. n. društvenike in prijatelje šole

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo za koprski okraj zboruje v četrtek 17. vel. travna ob deveti uri predpoldne v Boljuncu s sledečim vzporedom: 1.) Nazorni pouk v nižji skupini. 2.) Branje zapisnika zadnjega obč. zbora. 3.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 4.) Razgovor o krajnih šolskih svetih, po sklepu učit. zaveze (referira g. Vek. Bunc). 5.) Volitev novega odbora. 6.) Volitev delegatov k Zavezinemu zborovanju. 7.) Eventuelni predlogi in nasveti. 8.) Petje, pesmi iz pesmarice „Glasbene Matice“ št. 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 15., 18., 24., 25., 35., 37., 49., 56., 60.

K obilni vdeležbi vabi

odbor.

Poročilo finančnega odseka

k preuravnavi pokojninskih užitkov za učiteljske osebe in njih vdove in sirote na Kranjskem. (Učiteljski pokojninski zakon).

Visoki deželni zbor! V smislu deželnozbornskega sklepa z dne 21. mal. travna 1899. l. je predložil deželni odbor načrt zakona, s katerim se spreminjajo §§ 58., 61., 63., 64., 69., 72., 73., 74., 75. in 79. dež. zak. z dne 29. mal. travna 1873., št. 22. Kako se preskrbljujejo njih ostali, določajo §§ 57. do 66. in 68. do 79. tega zakona. § 67. je že razveljavljen po § 9. zakona z dne 29. novembra 1890, dež. zak. št. 23. Po deželnem odboru nasvetovane spremembe pokojninskih določil se v obče strinjajo z načeli drž. zakona z dne 14. vel. travna 1896, drž. zak. št. 74., in z določili pokojninskega statuta za deželne uradnike.

Ta načela je sprejel tudi finančni odsek, predlaga pa, da se v novi pokojninski zakon sprejmo vsa določila, zadevajoča vpokojevanje učiteljskih oseb in preskrbljevanje njih vdov in sirot. Sprejeli so se tedaj v načrt tudi §§ 57., 59., 60., 62., 65., 66., 68., 70., 71., 76., 77. in 78. zakona z dne 29. mal. travna 1873.

To se je zdelo potrebno zaradi boljšega pregleda vseh pokojninskih določil, enakomernega besedila v slovenskem in nemškem načrtu in tudi zaradi tega, da se odpravijo dvomi, kako je postopati z učiteljicami-vdovami in njih sirotami (§§ 66. in 74.). Kranjsko učiteljstvo zahteva v vedno se množecih peticijah, da se pokojninski zakon v obče preuredi v smislu zakona z dne 14. vel. travna 1896, št. 74., d. z. tako, da bodo učitelji in njihove vdove in sirote dobivale enake pokojnine, kakor drž. uradniki 11., 10. in 9. činovnega razreda in njihove vdove in sirote. Potemtakem bi dobivale učiteljske vdove po 800, 1000 in 1200 K pokojnine.

Posebno se pa zahteva:

1.) Vštevanje vseh službenih let pri odmerjanju učiteljeve pokojnine;

2.) vštevanje provizoriških službenih in aktivnih vojaških let — po zrelostnem izpitu — v službeni čas;

3.) skrčenje službene dobe na 35 let in

4.) v pokojnino vstevne aktivitetne primere.

Finančni odsek je tem predaleč segajočim prošnjam in zahtevam vstregel, kolikor je to z ozirom na deželne finance sploh mogoče, ter predlaga sedanjim razmeram primerno preuredbo pokojninskega zakona. Odpravi se pred vsem najneugodnejša določba sedanjega zakona (§ 64.), po kateri dobiva učitelj po 10 službenih letih tretjino vstevne plače, čez 15 let $\frac{2}{3}$ in potem vsakih 5 let po $\frac{1}{3}$ več, čez 20 let polovico plače. Po novem načrtu zakona dobi učitelj čez 10 (oziroma tudi že čez 5 let, § 64.) 40% službenih prejemkov, potem pa vsako leto (šest mesecev se šteje za celo leto) po 2%. Učitelj (učiteljica) dobi tedaj po 15 službenih letih polovico vseh vstevnih prejemkov, in čez 20 let 60%. Do sedaj je dobival po 20 do 25 letih samo polovico

plače. Razun tega se je določila najnižja normalna pokojnina za učitelja na 800 K in za vdovo na 600 K. Za vdove je bilo do sedaj najslabše preskrbljeno, 51 vdov dobiva sedaj skupaj 10.695 gld., ali počez vsaka po 209 gld. Ako je imel učitelj 400 gld. plače, je dobila vdova 133 gld. pokojnine. Tudi sedanjim vdovam se zvišajo pokojnine za 25%, ako imajo manj, kakor bi dobile po novem zakonu, in bodo imele najmanj 500 K na leto.

Da bi se učiteljem vštevala vsa provizorična leta po zrelostnem izpitu, temu nasprotuje državni šolski zakon z dne 14. vel. travna 1869. l., drž. zak. št. 62 (§ 56.), po katerem se všteva službena doba šele po dovršenem izpitu o učni usposobljenosti.

Ako bi se hotela službena doba skrajšati na 35 let, bi se s tem potreščina za pokojninski zaklad zopet na deželne finance prav občutno pomnožila. Prosilci, ki se vedno sklicujejo na državne uradnike, se opozarjajo na to, da tudi tisti državni uradniki, ki so dovršili visoke šole in pridejo pozneje do službe, šele po 40 letnem službovanju dobodo polno pokojnino.

Finančni odsek se tudi ni mogel odločiti za to, nasvetovati, da bi se aktivna vojaška leta vštevala v službeni čas, ker imajo učitelji glede vojaških dolžnosti precejšnje olajšave in se tistim, ki morajo že kot učitelji iti k vojakom, s tem ne pretrga učiteljska službena doba.

Aktivitetne doklade in stanarine se nikjer ne vtevajo v pokojnino. Ako se tudi vsem zahtevam učiteljstva ne more vstreči, se mora vendar priznati, da je nasvetovani načrt zakona v primeri s pokojninskimi zakoni za učiteljstvo drugih dežel šteti med najugodnejše. Novejša deželna zakona z dne 5. mal. srpana 1899. l. in 19. kimavca 1899. l. za Moravsko, oziroma Koroško sta za učiteljstvo manj ugodna.

Pridržujoč si daljše ustno utemeljevanje načrta predlaga finančni odsek:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

1.) Priloženemu načrtu zakona se ustno pritrjuje.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da načrtu izposluje Najvišje potrjenje.

V Ljubljani, dne 23. mal. travna 1900.

Iv. Hribar,
načelnik.

Višnikar,
poročevalec.

Književnost in umetnost.

Jakob Ruda. Drama v treh dejanjih. Spisal Ivan Cankar. Ljubljana 1900. Založil L. Schwentner. Cena 1.20 K, po pošti 10 h več. Cankar se je prikupil slovenskemu narodu že po „Erotiki“ in po „Vinjetah“. Pa tudi na dramatiškem polju se je pokazal Cankar kot spretnega pisatelja. „Jakob Ruda“, ki je dosegel na slovenskem odru v Ljubljani popolen uspeh, spada med najboljše slovenske izvirne drame, zato to lepo knjigo kar najtopleje priporočamo. Kakor sploh vse knjige, ki izidejo v Schwentnerjevi zalozi, ima tudi ta najnovejša knjiga zelo ukusno zunanjo obliko.

Bibliotheca paedagogica. Verzeichnis von Werken der Erziehungs- und Unterrichtswissenschaft, von gangbaren Schulbüchern, Musikalien etc., sowie der neuesten Lehrmittel auf dem Gebiete des Anschauungsunterrichtes. 11. Ausgabe. Dobiva se v založbi tvrdke Ig. von Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani. G. Rudolf Piš, učitelj v Cerknici, na knj. kr. podr. števil. 121. 14.5 K; gospa Marija Jekovec 4 K namesto venca na grob svoji prijateljici; g. Anton Grmek, učitelj pri Sv. Lenu nad Škofjo Loko 10 K; gosp. Karol Matajec, učitelj v Logatecu, na knj. kr. podr. števil. 127. 6 K.

Na ta skupni sestanek treh bratskih učiteljskih društev vabi prav uljudno vse p. n. društvenike in prijatelje šole

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo za koprski okraj zboruje v četrtek 17. vel. travna ob deveti uri predpoldne v Boljuncu s sledečim vzporedom: 1.) Nazorni pouk v nižji skupini. 2.) Branje zapisnika zadnjega obč. zbora. 3.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 4.) Razgovor o krajnih šolskih svetih, po sklepu učit. zaveze (referira g. Vek. Bunc). 5.) Volitev novega odbora. 6.) Volitev delegatov k Zavezinemu zborovanju. 7.) Eventuelni predlogi in nasveti. 8.) Petje, pesmi iz pesmarice „Glasbene Matice“ št. 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 15., 18., 24., 25., 35., 37., 49., 56., 60.

K obilni vdeležbi vabi

odbor.

Poročilo finančnega odseka

k preuravnavi pokojninskih užitkov za učiteljske osebe in njih vdove in sirote na Kranjskem. (Učiteljski pokojninski zakon).

Visoki deželni zbor! V smislu deželnozbornskega sklepa z dne 21. mal. travna 1899. l. je predložil deželni odbor načrt zakona, s katerim se spreminjajo §§ 58., 61., 63., 64., 69., 72., 73., 74., 75. in 79. dež. zak. z dne 29. mal. travna 1873., št. 22. Kako se preskrbljujejo njih ostali, določajo §§ 57. do 66. in 68. do 79. tega zakona. § 67. je že razveljavljen po § 9. zakona z dne 29. novembra 1890, dež. zak. št. 23. Po deželnem odboru nasvetovane spremembe pokojninskih določil se v obče strinjajo z načeli drž. zakona z dne 14. vel. travna 1896, drž. zak. št. 74., in z določili pokojninskega statuta za deželne uradnike.

Ta načela je sprejel tudi finančni odsek, predlaga pa, da se v novi pokojninski zakon sprejmo vsa določila, zadevajoča vpokojevanje učiteljskih oseb in preskrbljevanje njih vdov in sirot. Sprejeli so se tedaj v načrt tudi §§ 57., 59., 60., 62., 65., 66., 68., 70., 71., 76., 77. in 78. zakona z dne 29. mal. travna 1873.

To se je zdelo potrebno zaradi boljšega pregleda vseh pokojninskih določil, enakomernega besedila v slovenskem in nemškem načrtu in tudi zaradi tega, da se odpravijo dvomi, kako je postopati z učiteljicami-vdovami in njih sirotami (§§ 66. in 74.). Kranjsko učiteljstvo zahteva v vedno se množecih peticijah, da se pokojninski zakon v obče preuredi v smislu zakona z dne 14. vel. travna 1896, št. 74., d. z. tako, da bodo učitelji in njihove vdove in sirote dobivale enake pokojnine, kakor drž. uradniki 11., 10. in 9. činovnega razreda in njihove vdove in sirote. Potemtakem bi dobivale učiteljske vdove po 800, 1000 in 1200 K pokojnine.

Posebno se pa zahteva:

1.) Vštevanje vseh službenih let pri odmerjanju učiteljeve pokojnine;

2.) vštevanje provizoriških službenih in aktivnih vojaških let — po zrelostnem izpitu — v službeni čas;

3.) skrčenje službene dobe na 35 let in

4.) v pokojnino vštene aktivitetne primere.

Finančni odsek je tem predaleč segajočim prošnjam in zahtevam vstregel, kolikor je to z ozirom na deželne finance sploh mogoče, ter predlaga sedanjim razmeram primerno preuredbo pokojninskega zakona. Odpravi se pred vsem najneugodnejša določba sedanjega zakona (§ 64.), po kateri dobiva učitelj po 10 službenih letih tretjino vštene plače, čez 15 let $\frac{2}{3}$ in potem vsakih 5 let po $\frac{1}{3}$ več, čez 20 let polovico plače. Po novem načrtu zakona dobi učitelj čez 10 (oziroma tudi že čez 5 let, § 64.) 40% službenih prejemkov, potem pa vsako leto (šest mesecev se šteje za celo leto) po 2%. Učitelj (učiteljica) dobi tedaj po 15 službenih letih polovico vseh všteneh prejemkov, in čez 20 let 60%. Do sedaj je dobival po 20 do 25 letih samo polovico

plače. Razun tega se je določila najnižja normalna pokojnina za učitelja na 800 K in za vdovo na 600 K. Za vdove je bilo do sedaj najslabše preskrbljeno, 51 vdov dobiva sedaj skupaj 10.695 gld., ali počez vsaka po 209 gld. Ako je imel učitelj 400 gld. plače, je dobila vdova 133 gld. pokojnine. Tudi sedanjim vdovam se zvišajo pokojnine za 25%, ako imajo manj, kakor bi dobile po novem zakonu, in bodo imele najmanj 500 K na leto.

Da bi se učiteljem vštevala vsa provizorična leta po zrelostnem izpitu, temu nasprotuje državni šolski zakon z dne 14. vel. travna 1869. l., drž. zak. št. 62 (§ 56.), po katerem se všteva službena doba šele po dovršenem izpitu o učni usposobljenosti.

Ako bi se hotela službena doba skrajšati na 35 let, bi se s tem potreščina za pokojninski zaklad zopet na deželne finance prav občutno pomnožila. Prosilci, ki se vedno sklicujejo na državne uradnike, se opozarjajo na to, da tudi tisti državni uradniki, ki so dovršili visoke šole in pridejo pozneje do službe, šele po 40 letnem službovanju dobodo polno pokojnino.

Finančni odsek se tudi ni mogel odločiti za to, nasvetovati, da bi se aktivna vojaška leta vštevala v službeni čas, ker imajo učitelji glede vojaških dolžnosti precejšnje olajšave in se tistim, ki morajo že kot učitelji iti k vojakom, s tem ne pretrga učiteljska službena doba.

Aktivitetne doklade in stanarine se nikjer ne vtevajo v pokojnino. Ako se tudi vsem zahtevam učiteljstva ne more vstreči, se mora vendar priznati, da je nasvetovani načrt zakona v primeri s pokojninskimi zakoni za učiteljstvo drugih dežel šteti med najugodnejše. Novejša deželna zakona z dne 5. mal. srpana 1899. l. in 19. kimavca 1899. l. za Moravsko, oziroma Koroško sta za učiteljstvo manj ugodna.

Pridržujoč si daljše ustno utemeljevanje načrta predlaga finančni odsek:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

1.) Priloženemu načrtu zakona se ustno pritrjuje.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da načrtu izposluje Najvišje potrjenje.

V Ljubljani, dne 23. mal. travna 1900.

Iv. Hribar,
načelnik.

Višnikar,
poročevalec.

Književnost in umetnost.

Jakob Ruda. Drama v treh dejanjih. Spisal Ivan Cankar. Ljubljana 1900. Založil L. Schwentner. Cena 1:20 K, po pošti 10 h več. Cankar se je prikupil slovenskemu narodu že po „Erotiki“ in po „Vinjetah“. Pa tudi na dramatiškem polju se je pokazal Cankar kot spretnega pisatelja. „Jakob Ruda“, ki je dosegel na slovenskem odru v Ljubljani popolen uspeh, spada med najboljše slovenske izvirne drame, zato to lepo knjigo kar najtopleje priporočamo. Kakor sploh vse knjige, ki izidejo v Schwentnerjevi zalozi, ima tudi ta najnovejša knjiga zelo ukusno zunanjo obliko.

Bibliotheca paedagogica. Verzeichnis von Werken der Erziehungs- und Unterrichtswissenschaft, von gangbaren Schulbüchern, Musikalien etc., sowie der neuesten Lehrmittel auf dem Gebiete des Anschauungsunterrichtes. 11. Ausgabe. Dobiva se v založbi tvrdke Ig. von Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani. G. Rudolf Piš, učitelj v Cerknici, na knj. kr. podr. šte. 121. 14:5 K; gospa Marija Jekovec 4 K namesto venca na grob svoji prijateljici; g. Anton Grmek, učitelj pri Sv. Lenu nad Škofjo Loko 10 K; gosp. Karol Matajec, učitelj v Logatecu, na knj. kr. podr. šte. 127. 6 K.

Na ta skupni sestanek treh bratskih učiteljskih društev vabi prav uljudno vse p. n. društvenike in prijatelje šole

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo za koprski okraj zboruje v četrtek 17. vel. travna ob deveti uri predpoldne v Boljuncu s sledečim vzporedom: 1.) Nazorni pouk v nižji skupini. 2.) Branje zapisnika zadnjega obč. zbora. 3.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 4.) Razgovor o krajnih šolskih svetih, po sklepu učit. zaveze (referira g. Vek. Bunc). 5.) Volitev novega odbora. 6.) Volitev delegatov k Zavezinemu zborovanju. 7.) Eventuelni predlogi in nasveti. 8.) Petje, pesmi iz pesmarice „Glasbene Matice“ št. 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 15., 18., 24., 25., 35., 37., 49., 56., 60.

K obilni vdeležbi vabi

odbor.

Poročilo finančnega odseka

k preuravnavi pokojninskih užitkov za učiteljske osebe in njih vdove in sirote na Kranjskem. (Učiteljski pokojninski zakon).

Visoki deželni zbor! V smislu deželnozbornskega sklepa z dne 21. mal. travna 1899. l. je predložil deželni odbor načrt zakona, s katerim se spreminjajo §§ 58., 61., 63., 64., 69., 72., 73., 74., 75. in 79. dež. zak. z dne 29. mal. travna 1873., št. 22. Kako se preskrbljujejo njih ostali, določajo §§ 57. do 66. in 68. do 79. tega zakona. § 67. je že razveljavljen po § 9. zakona z dne 29. novembra 1890, dež. zak. št. 23. Po deželnem odboru nasvetovane spremembe pokojninskih določil se v obče strinjajo z načeli drž. zakona z dne 14. vel. travna 1896, drž. zak. št. 74., in z določili pokojninskega statuta za deželne uradnike.

Ta načela je sprejel tudi finančni odsek, predlaga pa, da se v novi pokojninski zakon sprejmo vsa določila, zadevajoča vpokojevanje učiteljskih oseb in preskrbljevanje njih vdov in sirot. Sprejeli so se tedaj v načrt tudi §§ 57., 59., 60., 62., 65., 66., 68., 70., 71., 76., 77. in 78. zakona z dne 29. mal. travna 1873.

To se je zdelo potrebno zaradi boljšega pregleda vseh pokojninskih določil, enakomernega besedila v slovenskem in nemškem načrtu in tudi zaradi tega, da se odpravijo dvomi, kako je postopati z učiteljicami-vdovami in njih sirotami (§§ 66. in 74.). Kranjsko učiteljstvo zahteva v vedno se množecih peticijah, da se pokojninski zakon v obče preuredi v smislu zakona z dne 14. vel. travna 1896, št. 74., d. z. tako, da bodo učitelji in njihove vdove in sirote dobivale enake pokojnine, kakor drž. uradniki 11., 10. in 9. činovnega razreda in njihove vdove in sirote. Potemtakem bi dobivale učiteljske vdove po 800, 1000 in 1200 K pokojnine.

Posebno se pa zahteva:

1.) Vštevanje vseh službenih let pri odmerjanju učiteljeve pokojnine;

2.) vštevanje provizoriških službenih in aktivnih vojaških let — po zrelostnem izpitu — v službeni čas;

3.) skrčenje službene dobe na 35 let in

4.) v pokojnino vštevne aktivitetne primere.

Finančni odsek je tem predaleč segajočim prošnjam in zahtevam vstregel, kolikor je to z ozirom na deželne finance sploh mogoče, ter predlaga sedanjim razmeram primerno preuredbo pokojninskega zakona. Odpravi se pred vsem najneugodnejša določba sedanjega zakona (§ 64.), po kateri dobiva učitelj po 10 službenih letih tretjino vštevne plače, čez 15 let $\frac{2}{3}$ in potem vsakih 5 let po $\frac{1}{3}$ več, čez 20 let polovico plače. Po novem načrtu zakona dobi učitelj čez 10 (oziroma tudi že čez 5 let, § 64.) 40% službenih prejemkov, potem pa vsako leto (šest mesecev se šteje za celo leto) po 2%. Učitelj (učiteljica) dobi tedaj po 15 službenih letih polovico vseh vštevni prejemkov, in čez 20 let 60%. Do sedaj je dobival po 20 do 25 letih samo polovico

plače. Razun tega se je določila najnižja normalna pokojnina za učitelja na 800 K in za vdovo na 600 K. Za vdove je bilo do sedaj najslabše preskrbljeno, 51 vdov dobiva sedaj skupaj 10.695 gld., ali počez vsaka po 209 gld. Ako je imel učitelj 400 gld. plače, je dobila vdova 133 gld. pokojnine. Tudi sedanjim vdovam se zvišajo pokojnine za 25%, ako imajo manj, kakor bi dobile po novem zakonu, in bodo imele najmanj 500 K na leto.

Da bi se učiteljem vštevala vsa provizorična leta po zrelostnem izpitu, temu nasprotuje državni šolski zakon z dne 14. vel. travna 1869. l., drž. zak. št. 62 (§ 56.), po katerem se všteva službena doba šele po dovršenem izpitu o učni usposobljenosti.

Ako bi se hotela službena doba skrajšati na 35 let, bi se s tem potreščina za pokojninski zaklad zopet na deželne finance prav občutno pomnožila. Prosilci, ki se vedno sklicujejo na državne uradnike, se opozarjajo na to, da tudi tisti državni uradniki, ki so dovršili visoke šole in pridejo pozneje do službe, šele po 40 letnem službovanju dobodo polno pokojnino.

Finančni odsek se tudi ni mogel odločiti za to, nasvetovati, da bi se aktivna vojaška leta vštevala v službeni čas, ker imajo učitelji glede vojaških dolžnosti precejšnje olajšave in se tistim, ki morajo že kot učitelji iti k vojakom, s tem ne pretrga učiteljska službena doba.

Aktivitetne doklade in stanarine se nikjer ne vtevajo v pokojnino. Ako se tudi vsem zahtevam učiteljstva ne more vstreči, se mora vendar priznati, da je nasvetovani načrt zakona v primeri s pokojninskimi zakoni za učiteljstvo drugih dežel šteti med najugodnejše. Novejša deželna zakona z dne 5. mal. srpana 1899. l. in 19. kimavca 1899. l. za Moravsko, oziroma Koroško sta za učiteljstvo manj ugodna.

Pridržujoč si daljše ustno utemeljevanje načrta predlaga finančni odsek:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

1.) Priloženemu načrtu zakona se ustno pritrjuje.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da načrtu izposluje Najvišje potrjenje.

V Ljubljani, dne 23. mal. travna 1900.

Iv. Hribar,
načelnik.

Višnikar,
poročevalec.

Književnost in umetnost.

Jakob Ruda. Drama v treh dejanjih. Spisal Ivan Cankar. Ljubljana 1900. Založil L. Schwentner. Cena 1.20 K, po pošti 10 h več. Cankar se je prikupil slovenskemu narodu že po „Erotiki“ in po „Vinjetah“. Pa tudi na dramatiškem polju se je pokazal Cankar kot spretnega pisatelja. „Jakob Ruda“, ki je dosegel na slovenskem odru v Ljubljani popolen uspeh, spada med najboljše slovenske izvirne drame, zato to lepo knjigo kar najtopleje priporočamo. Kakor sploh vse knjige, ki izidejo v Schwentnerjevi zalozi, ima tudi ta najnovejša knjiga zelo ukusno zunanjo obliko.

Bibliotheca paedagogica. Verzeichnis von Werken der Erziehungs- und Unterrichtswissenschaft, von gangbaren Schulbüchern, Musikalien etc., sowie der neuesten Lehrmittel auf dem Gebiete des Anschauungsunterrichtes. 11. Ausgabe. Dobiva se v založbi tvrdke Ig. von Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani. G. Rudolf Piš, učitelj v Cerknici, na knj. kr. podr. šte. 121. 14.5 K; gospa Marija Jekovec 4 K namesto venca na grob svoji prijateljici; g. Anton Grmek, učitelj pri Sv. Lenu nad Škofjo Loko 10 K; gosp. Karol Mataj, učitelj v Logatcu, na knj. kr. podr. šte. 127. 6 K.

Jubilejska samopomoč. P. i. člani, ki še niso storili svoje dolžnosti za zadnji slučaj smrti (g. Al. Jerše), prosimo, da čim prej to store.

Učiteljske izpremembe iz Zagreba so bile dne 3. t. m. pod vodstvom g. Karla Matice v Ljubljani in v Postojni. O Veliki noči je pa peljal g. ravnatelj učiteljske šole v Rim. Lansko leto je bil s četrtoletniki na Dunaju, predlanskem pa v Sarajevu. Seveda dobi g. ravnatelj v ta namen od merodajnih krogov podporo. In pri nas?!

Učiteljske izpremembe na Kranjskem. Nadučitelj g. Val. Pin iz Knežaka in nadučitelj g. Drag. Česnik iz Predoselj sta menjala za službe. Nadučitelj g. Leopold Punčuh iz Sp. Idrije je imenovan nadučiteljem v Gor. Logatcu. Stalno namesčene so bile na sedanjih svojih mestih učiteljice gospodične Ana Lampret v Trati, Marija Antončič na Črnem vrhu in Marija Praprotnik v Zgornji Krki, učiteljica v Krškem Marija Bezlaj je premeščena na Vič, učitelj v Olševku gosp. Andrej Rape je imenovan nadučiteljem v Smledniku, učitelj v Mokronogu g. Edvard Bohinc pa je premeščen v Ribnico, gđc. Leopoldina Tomšič, doslej v Ribnici, v Srednjo vas pri Kočevju.

Izpremembe v štajerskem učitelstvu. Definitivnimi učiteljicami so imenovane gg.: Ana Zupančič v Šmartnu ob Paki, Ana Pfeifer v Šmarjeti pri Ptuj, Marija Trampuš v Framu, Emilija Muška v Št. Lorencu na Ptujem polju, Franciška Freuensfels pri Sv. Barbari v Halozah. Učiteljicami za ženska ročna dela so imenovane gg.: Karolina Rošker roj. Dobovišek v Loki, Alojzija Požegar v Šmartnu pri Vurbergu in Antonija Bureda v Konjicah.

Na ces. kr. moškem in ženskem učiteljskem v Ljubljani se začne pismeni zrelostni izpiti za ljudske šole dne 28. velikega travna, usposobljenostni izpiti za otroške vrtnarice dne 11. rožnika, za ženska ročna dela pa dne 18. rožnika.

Tečaj za gluhoneme sta dokončala te dni s prav dobrim uspehom gg. učitelja J. Armič in Št. Primožič (z odliko), katera je poslala kranjska deželna vlada na Dunaj. Jeseni bosta nastavljena oba na novi gluhonemnici v Ljubljani.

Šolski muzej. (Prošnja). Upraviteljstvo „Šolskega muzeja“ bi rado popopolnilo muzejsko knjižnico z vsemi letniki „Popotnika“. To se je deloma že zgodilo, manjka samo še prvih osem letnikov. Kdor ima na razpolago vse ali pa posamezne izmed prvih osem letnikov, se uljudno prosi, da jih blagovoli prodati, oziroma podariti „šolskemu muzeju“ ter jih poslati t. č. upravitelju g. Jak. Dimniku v Ljubljani.

Z enako prošnjo se obrača upraviteljstvo tudi do tistih, ki imajo na razpolago „Laibacher Schulzeitung“, „Vrtec“, goriško „Solo“ in „Šolskega prijatelja“. „Laib. Schulzeitung“ manjkajo letniki 1879, 1884 do 1898. l. „Solo“, „Vrtca“ in „Šolskega prijatelja“ nima upraviteljstvo še nobenega letnika.

Osebnostna vest. V izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Ljubljano je naučno ministrstvo imenovalo na mesto v Celovec premeščenega učitelja Iv. Bende gosp. Václava Srpa, učitelja na učiteljskem.

Člani deželnega šolskega sveta istrskega. — Cesar je imenoval župnika koleg. kapitelja učiteljskega v Kopru, Ivana Markelja, ravnatelja mornarske nižje realke v Pulju, Leva Neugenbauerja in ravnatelja držav. gimnazije v Pulju, Petra Marescha, članom istrskega deželnega sveta.

Duševna kultura na Kavkazu.

Po raznih virih in lastnem opazovanju sestavi Ljudevit Stiasny.

(Dalje.)

Nekateri učni zavodi so uprav velikanski, saj zadoščajo vsem modernim zahtevam. Pri zavodih je navadno tudi velik vrt, na katerem se zabavajo učenci v prostih urah. Da pa podpirajo revne in oddaljene dijake, so pri 66 zavodih panziji, v katere sprejemajo gojence največ brezplačno. Tako so pri štirih učiteljskih panziji. Posledica temu pa je, da se jih oglasi vsako leto za vstop v srednje šole toliko, da jih zamorejo sprejeti le 70—80%, a v tifiški učiteljski institut so jih sprejeli v 15 letih samo 38% oglašanih.

Na Kavkazu imajo namreč dvojno vrst učiteljskih kakor tudi v Rusiji. Učitelji, ki dovršijo učiteljski institut v Tiflisu, zamorejo dobiti službo na meščanskih šolah, a oni, ki dovršijo seminar, le na začetnih šolah.

Vrnimo se zopet v Tiflis, kjer se prizadevajo zelo močno, da bi si pridobili tudi vseučilišče. V ta namen so nabrali 1894. l. čez 52.000 rubljev. Pri znani centralizaciji, ki je tako zelo razširjena v Rusiji, se jim to prizadevanje prejkone še dolgo ne bo posrečilo, pač pa bodo morali pridobiti politehniko.

Razen tega se nahaja v Tiflisu narodna knjižnica, katera je med najbogatejšimi v Aziji, saj ima čez 30.000 knjig in sicer največ v Kavkazu in v sosednih deželah. Tudi je tu mnogo dobrodelnih ter več ko 8 učenih društev.

Pisani množici, ki napolnjuje njegove ulice, ima zahvaliti Tiflis svojo slikovito vnanost. Saj razen Kajire nima nobeno mesto tako zanimive slike ko Tiflis. Okcident in orijent — ta dva tako različna dela sveta — si podajata tu roke, in evropska kultura cvete tu ob obzidju orientalske odločnosti.

V Tiflisu se govori več kot 40 jezikov, a največ je Armencev, ki so pribežali sem iz Male Azije, oziroma iz Armenije. Ko je bil še Tiflis stolica gruzinskih carjev, se Armenci še niso toliko pojavljali v vsakdanjem življenju. Dandanes pa se nahaja že velik del Kavkaza v njihovih — kakor mnogi trdijo — oderuških rokah in tudi v Tiflisu je skoro vsa trgovina njihov monopol.

(Dalje.)

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Št. 600

o. šol. sv. Na dvorazrednici na Premu je drugo učno mesto stalno popolniti. Prošnje je semkaj vlagati do dne 26. vel. travna 1900.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 26. mal. travna 1900.

Laschan, s. r.

Listnica uredništva:

G. K. Svoboda: Zaradi današnjega uvodnega članka smo morali nadaljevanje Vašega članka odložiti na prihodnjo številko. — V Istro: Zadnjič ni bilo prostora. — V Dalmaciji: Prosimo, le oglašite se! — G. Rešetar: Došlo je za to številko prepozno; torej prihodnjič — G. — e —: Hvala lepa; bomo vse uporabili. — G. J. K.: Ob prvi priliki. — Mnogim drugim sotrudnikom: Prosimo potrpljenja; vse pride polagoma na vrsto. Za danes smo morali odložiti mnogo poročil, notic itd.; gradivo se nam tako množi, da bo res treba misliti na to, da postane „Učiteljski Tovariš“ tednik.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrta leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francšek Črnogoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznaniila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/3 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/5 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska Millčeva tiskarnica v Ljubljani.

Jubilejska samopomoč. P. i. člani, ki še niso storili svoje dolžnosti za zadnji slučaj smrti (g. Al. Jerše), prosimo, da čim prej to store.

Učiteljske izpremembe iz Zagreba so bile dne 3. t. m. pod vodstvom g. Karla Matice v Ljubljani in v Postojni. O Veliki noči je pa peljal g. ravnatelj učiteljske šole v Rim. Lansko leto je bil s četrtoletniki na Dunaju, predlanskem pa v Sarajevu. Seveda dobi g. ravnatelj v ta namen od merodajnih krogov podporo. In pri nas?!

Učiteljske izpremembe na Kranjskem. Nadučitelj g. Val. Pin iz Knežaka in nadučitelj g. Drag. Česnik iz Predoselj sta menjala za službe. Nadučitelj g. Leopold Punčuh iz Sp. Idrije je imenovan nadučiteljem v Gor. Logatcu. Stalno namesčene so bile na sedanjih svojih mestih učiteljice gospodične Ana Lampret v Trati, Marija Antončič na Črnem vrhu in Marija Praprotnik v Zgornji Krki, učiteljica v Krškem Marija Bezlaj je premeščena na Vič, učitelj v Olševku gosp. Andrej Rape je imenovan nadučiteljem v Smledniku, učitelj v Mokronogu g. Edvard Bohinc pa je premeščen v Ribnico, gđc. Leopoldina Tomšič, doslej v Ribnici, v Srednjo vas pri Kočevju.

Izpremembe v štajerskem učitelstvu. Definitivnimi učiteljicami so imenovane gg.: Ana Zupančič v Šmartnu ob Paki, Ana Pfeifer v Šmarjeti pri Ptuj, Marija Trampuš v Framu, Emilija Muška v Št. Lorencu na Ptujem polju, Franciška Freuensfels pri Sv. Barbari v Halozah. Učiteljicami za ženska ročna dela so imenovane gg.: Karolina Rošker roj. Dobovišek v Loki, Alojzija Požegar v Šmartnu pri Vurbergu in Antonija Bureda v Konjicah.

Na ces. kr. moškem in ženskem učiteljskem v Ljubljani se začne pismeni zrelostni izpiti za ljudske šole dne 28. velikega travna, usposobljenostni izpiti za otroške vrtnarice dne 11. rožnika, za ženska ročna dela pa dne 18. rožnika.

Tečaj za gluhoneme sta dokončala te dni s prav dobrim uspehom gg. učitelja J. Armič in Št. Primožič (z odliko), katera je poslala kranjska deželna vlada na Dunaj. Jeseni bosta nastavljena oba na novi gluhonemnici v Ljubljani.

Šolski muzej. (Prošnja). Upraviteljstvo „Šolskega muzeja“ bi rado popopolnilo muzejsko knjižnico z vsemi letniki „Popotnika“. To se je deloma že zgodilo, manjka samo še prvih osem letnikov. Kdor ima na razpolago vse ali pa posamezne izmed prvih osem letnikov, se uljudno prosi, da jih blagovoli prodati, oziroma podariti „šolskemu muzeju“ ter jih poslati t. č. upravitelju g. Jak. Dimniku v Ljubljani.

Z enako prošnjo se obrača upraviteljstvo tudi do tistih, ki imajo na razpolago „Laibacher Schulzeitung“, „Vrtec“, goriško „Solo“ in „Šolskega prijatelja“. „Laib. Schulzeitung“ manjkajo letniki 1879, 1884 do 1898. l. „Solo“, „Vrtca“ in „Šolskega prijatelja“ nima upraviteljstvo še nobenega letnika.

Osebnostna vest. V izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Ljubljano je naučno ministrstvo imenovalo na mesto v Celovec premeščenega učitelja Iv. Bende gosp. Václava Srpa, učitelja na učiteljskem.

Člani deželnega šolskega sveta istrskega. — Cesar je imenoval župnika koleg. kapitelja učiteljskega v Kopru, Ivana Markelja, ravnatelja mornarske nižje realke v Pulju, Leva Neugenbauerja in ravnatelja držav. gimnazije v Pulju, Petra Marescha, članom istrskega deželnega sveta.

Duševna kultura na Kavkazu.

Po raznih virih in lastnem opazovanju sestavi Ljudevit Stiasny.

(Dalje.)

Nekateri učni zavodi so uprav velikanski, saj zadoščajo vsem modernim zahtevam. Pri zavodih je navadno tudi velik vrt, na katerem se zabavajo učenci v prostih urah. Da pa podpirajo revne in oddaljene dijake, so pri 66 zavodih panziji, v katere sprejemajo gojence največ brezplačno. Tako so pri štirih učiteljskih panziji. Posledica temu pa je, da se jih oglasi vsako leto za vstop v srednje šole toliko, da jih zamorejo sprejeti le 70—80%, a v tifiški učiteljski institut so jih sprejeli v 15 letih samo 38% oglašanih.

Na Kavkazu imajo namreč dvojno vrst učiteljskih kakor tudi v Rusiji. Učitelji, ki dovršijo učiteljski institut v Tiflisu, zamorejo dobiti službo na meščanskih šolah, a oni, ki dovršijo seminar, le na začetnih šolah.

Vrnimo se zopet v Tiflis, kjer se prizadevajo zelo močno, da bi si pridobili tudi vseučilišče. V ta namen so nabrali 1894. l. čez 52.000 rubljev. Pri znani centralizaciji, ki je tako zelo razširjena v Rusiji, se jim to prizadevanje prejkone še dolgo ne bo posrečilo, pač pa bodo morali pridobiti politehniko.

Razen tega se nahaja v Tiflisu narodna knjižnica, katera je med najbogatejšimi v Aziji, saj ima čez 30.000 knjig in sicer največ v Kavkazu in v sosednih deželah. Tudi je tu mnogo dobrodelnih ter več ko 8 učenih društev.

Pisani množici, ki napolnjuje njegove ulice, ima zahvaliti Tiflis svojo slikovito vnanost. Saj razen Kajire nima nobeno mesto tako zanimive slike ko Tiflis. Okcident in orijent — ta dva tako različna dela sveta — si podajata tu roke, in evropska kultura cvete tu ob obzidju orientalske odločnosti.

V Tiflisu se govori več kot 40 jezikov, a največ je Armencev, ki so pribežali sem iz Male Azije, oziroma iz Armenije. Ko je bil še Tiflis stolica gruzinskih carjev, se Armenci še niso toliko pojavljali v vsakdanjem življenju. Dandanes pa se nahaja že velik del Kavkaza v njihovih — kakor mnogi trdijo — oderuških rokah in tudi v Tiflisu je skoro vsa trgovina njihov monopol.

(Dalje.)

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Št. 600

o. šol. sv. Na dvorazrednici na Premu je drugo učno mesto stalno popolniti. Prošnje je semkaj vlagati do dne 26. vel. travna 1900.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 26. mal. travna 1900.

Laschan, s. r.

Listnica uredništva:

G. K. Svoboda: Zaradi današnjega uvodnega članka smo morali nadaljevanje Vašega članka odložiti na prihodnjo številko. — V Istro: Zadnjič ni bilo prostora. — V Dalmaciji: Prosimo, le oglašite se! — G. Rešetar: Došlo je za to številko prepozno; torej prihodnjič — G. — e —: Hvala lepa; bomo vse uporabili. — G. J. K.: Ob prvi priliki. — Mnogim drugim sotrudnikom: Prosimo potrpljenja; vse pride polagoma na vrsto. Za danes smo morali odložiti mnogo poročil, notic itd.; gradivo se nam tako množi, da bo res treba misliti na to, da postane „Učiteljski Tovariš“ tednik.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrta leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francisek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljke naj se pošiljajo franko. — Oznaniila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/3 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/5 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska Millčeva tiskarnica v Ljubljani.

Jubilejska samopomoč. P. i. člani, ki še niso storili svoje dolžnosti za zadnji slučaj smrti (g. Al. Jerše), prosimo, da čim prej to store.

Učiteljske izpremembe iz Zagreba so bile dne 3. t. m. pod vodstvom g. Karla Matice v Ljubljani in v Postojni. O Veliki noči je pa peljal g. ravnatelj učiteljske šole v Rim. Lansko leto je bil s četrtoletniki na Dunaju, predlanskem pa v Sarajevu. Seveda dobi g. ravnatelj v ta namen od merodajnih krogov podporo. In pri nas?!

Učiteljske izpremembe na Kranjskem. Nadučitelj g. Val. Pin iz Knežaka in nadučitelj g. Drag. Česnik iz Predoselj sta menjala za službe. Nadučitelj g. Leopold Punčuh iz Sp. Idrije je imenovan nadučiteljem v Gor. Logatcu. Stalno namesčene so bile na sedanjih svojih mestih učiteljice gospodične Ana Lampret v Trati, Marija Antončič na Črnem vrhu in Marija Praprotnik v Zgornji Krki, učiteljica v Krškem Marija Bezlaj je premeščena na Vič, učitelj v Olševku gosp. Andrej Rape je imenovan nadučiteljem v Smledniku, učitelj v Mokronogu g. Edvard Bohinc pa je premeščen v Ribnico, gđc. Leopoldina Tomšič, doslej v Ribnici, v Srednjo vas pri Kočevju.

Izpremembe v štajerskem učitelstvu. Definitivnimi učiteljicami so imenovane gg.: Ana Zupančič v Šmartnu ob Paki, Ana Pfeifer v Šmarjeti pri Ptuj, Marija Trampuš v Framu, Emilija Muška v Št. Lorencu na Ptujem polju, Franciška Freuensfels pri Sv. Barbari v Halozah. Učiteljicami za ženska ročna dela so imenovane gg.: Karolina Rošker roj. Dobovišek v Loki, Alojzija Požegar v Šmartnu pri Vurbergu in Antonija Bureda v Konjicah.

Na ces. kr. moškem in ženskem učiteljskem v Ljubljani se začne pismeni zrelostni izpiti za ljudske šole dne 28. velikega travna, usposobljenostni izpiti za otroške vrtnarice dne 11. rožnika, za ženska ročna dela pa dne 18. rožnika.

Tečaj za gluhoneme sta dokončala te dni s prav dobrim uspehom gg. učitelja J. Armič in Št. Primožič (z odliko), katera je poslala kranjska deželna vlada na Dunaj. Jeseni bosta nastavljena oba na novi gluhonemnici v Ljubljani.

Šolski muzej. (Prošnja). Upraviteljstvo „Šolskega muzeja“ bi rado popopolnilo muzejsko knjižnico z vsemi letniki „Popotnika“. To se je deloma že zgodilo, manjka samo še prvih osem letnikov. Kdor ima na razpolago vse ali pa posamezne izmed prvih osem letnikov, se uljudno prosi, da jih blagovoli prodati, oziroma podariti „šolskemu muzeju“ ter jih poslati t. č. upravitelju g. Jak. Dimniku v Ljubljani.

Z enako prošnjo se obrača upraviteljstvo tudi do tistih, ki imajo na razpolago „Laibacher Schulzeitung“, „Vrtec“, goriško „Solo“ in „Šolskega prijatelja“. „Laib. Schulzeitung“ manjkajo letniki 1879, 1884 do 1898. l. „Solo“, „Vrtca“ in „Šolskega prijatelja“ nima upraviteljstvo še nobenega letnika.

Osebnostna vest. V izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Ljubljano je naučno ministrstvo imenovalo na mesto v Celovec premeščenega učitelja Iv. Bende gosp. Václava Srpa, učitelja na učiteljskem.

Člani deželnega šolskega sveta istrskega. — Cesar je imenoval župnika koleg. kapitelja učiteljskega v Kopru, Ivana Markelja, ravnatelja mornarske nižje realke v Pulju, Leva Neugenbauerja in ravnatelja držav. gimnazije v Pulju, Petra Marescha, članom istrskega deželnega sveta.

Duševna kultura na Kavkazu.

Po raznih virih in lastnem opazovanju sestavi Ljudevit Stiasny.

(Dalje.)

Nekateri učni zavodi so uprav velikanski, saj zadoščajo vsem modernim zahtevam. Pri zavodih je navadno tudi velik vrt, na katerem se zabavajo učenci v prostih urah. Da pa podpirajo revne in oddaljene dijake, so pri 66 zavodih panziji, v katere sprejemajo gojence največ brezplačno. Tako so pri štirih učiteljskih panziji. Posledica temu pa je, da se jih oglasi vsako leto za vstop v srednje šole toliko, da jih zamorejo sprejeti le 70—80%, a v tifiški učiteljski institut so jih sprejeli v 15 letih samo 38% oglašanih.

Na Kavkazu imajo namreč dvojno vrst učiteljskih kakor tudi v Rusiji. Učitelji, ki dovršijo učiteljski institut v Tiflisu, zamorejo dobiti službo na meščanskih šolah, a oni, ki dovršijo seminar, le na začetnih šolah.

Vrnimo se zopet v Tiflis, kjer se prizadevajo zelo močno, da bi si pridobili tudi vseučilišče. V ta namen so nabrali 1894. l. čez 52.000 rubljev. Pri znani centralizaciji, ki je tako zelo razširjena v Rusiji, se jim to prizadevanje prejkone še dolgo ne bo posrečilo, pač pa bodo morali pridobiti politehniko.

Razen tega se nahaja v Tiflisu narodna knjižnica, katera je med najbogatejšimi v Aziji, saj ima čez 30.000 knjig in sicer največ v Kavkazu in v sosednih deželah. Tudi je tu mnogo dobrodelnih ter več ko 8 učenih društev.

Pisani množici, ki napolnjuje njegove ulice, ima zahvaliti Tiflis svojo slikovito vnanost. Saj razen Kajire nima nobeno mesto tako zanimive slike ko Tiflis. Okcident in orijent — ta dva tako različna dela sveta — si podajata tu roke, in evropska kultura cvete tu ob obzidju orientalske odločnosti.

V Tiflisu se govori več kot 40 jezikov, a največ je Armencev, ki so pribežali sem iz Male Azije, oziroma iz Armenije. Ko je bil še Tiflis stolica gruzinskih carjev, se Armenci še niso toliko pojavljali v vsakdanjem življenju. Dandanes pa se nahaja že velik del Kavkaza v njihovih — kakor mnogi trdijo — oderuških rokah in tudi v Tiflisu je skoro vsa trgovina njihov monopol.

(Dalje.)

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Št. 600

o. šol. sv. Na dvorazrednici na Premu je drugo učno mesto stalno popolniti. Prošnje je semkaj vlagati do dne 26. vel. travna 1900.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 26. mal. travna 1900.

Laschan, s. r.

Listnica uredništva:

G. K. Svoboda: Zaradi današnjega uvodnega članka smo morali nadaljevanje Vašega članka odložiti na prihodnjo številko. — V Istro: Zadnjič ni bilo prostora. — V Dalmaciji: Prosimo, le oglašite se! — G. Rešetar: Došlo je za to številko prepozno; torej prihodnjič — G. — e —: Hvala lepa; bomo vse uporabili. — G. J. K.: Ob prvi priliki. — Mnogim drugim sodelavnikom: Prosimo potrpljenja; vse pride polagoma na vrsto. Za danes smo morali odložiti mnogo poročil, notic itd.; gradivo se nam tako množi, da bo res treba misliti na to, da postane „Učiteljski Tovariš“ tednik.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrta leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francisek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljke naj se pošiljajo franko. — Oznaniila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska Millčeva tiskarnica v Ljubljani.